

POPEL ZE SPALOVEN VE STAVEBNICTVÍ:

CIRKULÁRNÍ EKONOMIKA,

NEBO TOXICKÁ ZÁTĚŽ?

Co jsou zbytky po spalování odpadů?

Zbytky po spalování odpadů zahrnují popel, popílek, zbytky z čištění spalin a kotelní prach, vznikající při spalování odpadů. Tvoří až 25–40 % původní hmotnosti odpadu, není tedy pravda, že vše, co do spalovny „nasypeme“ prostě „zmizí“. Tyto materiály obsahují celou řadu toxických látek včetně těžkých kovů, dioxinů, takzvaných „věčných chemikálií“ (PFAS) a dalších perzistentních organických znečišťujících látek (POPs), což je činí nebezpečnými pro životní prostředí a lidské zdraví.

Proč nejsou vhodné pro cirkulární ekonomiku?

Používání zbytků po spalování odpadů ve stavebnictví se střetává s principy cirkulární ekonomiky, kterými jsou bezpečný a efektivní oběh materiálů. Při využívání strusky, popela či popílku na stavbu silnic nebo výrobu cementu může jejich toxický obsah představovat vážné a dlouhodobé riziko pro životní prostředí. Toxické látky v nich se mohou při narušení povrchu materiálu, vlivem větru nebo i deště uvolňovat do okolního prostředí – do půdy, povrchových i podzemních vod, odkud se dostávají až ke zvířatům a dál do potravin, které konzumujeme. Tímto způsobem toxické látky ze zbytků po spalování odpadů pronikají až do potravního řetězce a nepozorovaně ohrožují i lidské zdraví.

Jak může použití zbytků po spalování odpadů ve stavebnictví ohrozit naše zdraví?

Toxické látky jako těžké kovy, dioxiny nebo “věčné chemikálie”, které se mohou ze zbytků po spalování odpadů uvolňovat, mohou způsobovat nebo přispívat k rozvoji různých zdravotních problémů, včetně rakoviny, respiračních onemocnění, hormonálních poruch nebo poškození reprodukčního systému, a to u dětí i dospělých. V případě látek, jako jsou “věčné chemikálie”, které jsou rozpustné ve vodě, je riziko znečištění obzvlášť vysoké, pokud se zbytky po spalování používají v místech častého kontaktu s vodou, například při stavbě silnic nebo i při úpravě povrchu skládek. Jiné škodlivé látky, například dioxiny, ale ohrožují životní prostředí a tím i naše zdraví i bez kontaktu s vodou.

Co je potřeba změnit?

Aby byla tato praxe v souladu s principy cirkulární ekonomiky, je nezbytné, aby se zbytkům po spalování odpadů věnovala větší pozornost a kontrola, místo aby byla pravidla pro jejich používání ve stavebnictví ještě rozvolňována. Limity pro obsah škodlivých látek v těchto materiálech by se měly odvíjet od nejnovějších vědeckých poznatků a měly by se vztahovat i na nově sledované chemické látky, v čemž současná legislativa často zaostává. Také by mělo být možné transparentně sledovat, kde a za jakých podmínek byly zbytky po spalování odpadů použity, například v rámci veřejně dostupného registru. V současné době to totiž možné není a zdá se, že tyto informace nemají často ani státní orgány.

**Více se dozvíte v naší odborné studii
na toto téma.**

